

PERIÒDICH SATIRICH,
HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

J. DE GUZMÁN.

Un artista de cap d'ala,
 ple de geni y fantasia,
 que pinta, com ningú, escenas
 de la hermosa Andalusia.

UN PROCÉS ANTICH.

Com á document curiós y en certa manera esborronant, mereix esser conegut un procés, instruhit á Perpinyá, en l'últim ters del sigle xvii,

segons la versió donada á llum per D. J. M.ª Martí, distingit farmacèutich de Puigcerdá é inteligent antiquari, á qui coneixen y aprecian quantas personas van á passar l'istiu á la capital de la Cerdanya.

En virtut del tractat dels Pirineus (1659) havían sigut cedits al rey de Fransa lo Capcir, lo Conflent, lo Vallespir, lo Rosselló y una part de la Cerdanya. No devía complaure molt á una part de aquells habitants la dominació francesa, quan quinze anys després del tractat fou descuberta una conspiració, que tenia per objecte restituhir aquells païssos á Espanya.

Lo fet es altament novelesch. Era cap dels conspiradors D. Francisco de Llar, qui tenia una germana anomenada Inés, la qual estimava ab passió á un tal Mr. de Perlán, tinent del rey. Veient en perill la vida del seu estimat, li escrigué una carta suplicantli que fugís, y aquella carta imprudent doná la clau pera 'l descubrimet de la conjuració. D.ª Inés de Llar, á fi de salvar á son estimat, perdé á son germá y á son pare.

D. Carlos de Llar, que aixís s' anomenava 'l pare de D.ª Inés, era un anciá venerable que res tenia que veure ab los propósitos dels conjurats, lo qual no li valgué pera lliurarse de la mort y de una cosa més terrible que la mort, la tortura.

Y aquí vè de motllo l' acta auténtica de aquest procediment abominable, que pinta las bárbaras costums de la época, é implica un gran refinament de crueltat. Una cosa admira, y es la calma estoica ab que 'l tribunal exorna l' acta ab un luxu de detalls horripilants. Ni qu' en aquell temps s' hagués conegut la estenografia, se recullirían ab m^{es} fidelitat las queixas y 'ls crits de la víctima, subjecta á la tortura.

L' acta diu aixís:

..

«Divendres als quatre de Maig, de mil sis cents setanta y quatre.

«Constituits personalment Messieurs de Prat y de Queralt, Consellers y Commissaris de la Cort del Consell soberá de Rosselló dins los carcens Reals de la present vila de Perpinyá, lo alguasil Joseph Fundera, Pere Dubeda Procurador fiscal, Florensi Castellet sirurgiá juntament ab mi Francisco Ferrussola notari publich y escrivá de la present causa, y los sargents ó porters, en la instancia ahont están situats y posats los instruments abtes per donar la tortura, á fi y efecte de fer la tortura en cap de Socis en la persona de Carlos de Llar, de la vila de Vilafrancha de Conflent, inseguint lo tenor del arrest per la dita Cort lo dia present y á lo dit proferit, y per dits Messieurs Commissaris es estat manat aportar en dita instancia ó cambra dels torments la persona de dit Carlos de Llar, y assegut en un banch en la dita cambra en la qual hi havia pa, vi y llum y altres cosas á obs y efecte de fer dita tortura per lo dit alguasil Joseph Fundera es estat dit al dit de Llar: «Carlos de Llar, la Cort del consell soberá vos ha condemnat á mort, y que antes de la execució siau tormentat en cap de socis»; y encontinent per dits Messieurs los commissaris es estat exortat en la forma següent.

«Que diga y explique los socis cómplies factors y auxiliadors sciens y consensients que juntament ab ell havian sabut y consentit en la trayció y conspiració que se havia de executar lo matí del dia del dijous sant prop passat, per introduir y á efecte de que se apoderassen los enemichs de la corona del Rey, de la vila y plassa de Vilafrancha de Conflent y de totes y qualsevols cosas que sapia y haja consentit en ordre á dita conspiració, que anomene y explique las ditas personas, y no vulla que sas carns sian maceradas ab lo rigor dels torments que té aquí presents y ahont te de ser posat si no diu la veritat.»

«Ha dit: «jo no se res mes del que tinch depositat.»

Y per quant no ha dit la veritat, dits Commissaris lo han manat despullar y assentar en lo banch dels torments, vulgarment dit de las llinvetas, y lo han fet lligar en lo dit torment, y aquell lligat, lo han altra vegada exortat com en lo antecedent interrogatori que no vulla dexar macerar sas carns ab lo rigor dels torments que te aquí aparellats y que diga la veritat de tot.

«Ha dit: «no sé res mes del que tinch depositat», y encontinent dits Commissaris han ordenat tirar las cordas. —«Digas la veritat.»—«Noy se mes.» Y las cordas se son trencadas.—«Mire que ha de passar divuit torments.»—«Senyors, ne passaré cinquante.»

«Y encontinent dits commissaris lo han tornat fer lligar ab novas llinvetas en lo segon torment, y lo han tornat exortar com en lo primer interrogatori, y dit Carlos de Llar ha dit:—«Senyors, jo he dit la veritat. Senyor donaume paciència, Senyor donaume paciència.»—«Tirau. Digas la veritat»; y las cordas se son rompudas.

«Y lo han tornat posar en lo tercer torment de las llinvetas y lo han exortat com en lo primer interrogatori, y dit Carlos de Llar ha dit:—«Senyors, jo he dit la veritat tot m' es morir, en los torments ó altrament, jo estich resolt, fassau lo que vullau.»—«Tirau las cordas.»—«Tirau.»—«Digas la veritat.»—«Tirau.»—«Quem mateu.»—«Digas la veritat.»—«Senyors, he dit la veritat. De tot siau alabat, Senyor.»—Y las cordas se son rompudas.

«Y dits Commissaris lo han posat al torment dit de las munyecas, y lo han exortat com en lo primer interrogatori, y dit Carlos de Llar ha dit: «Senyors, ja he dit la veritat.»—Y dits Commissaris han manat als ministres que tirassen las cordas.—«Diga la veritat.»—«Senyor, no y se res, talleume los brassos y fassau de mí lo que siau servits.»—«Diga la veritat.»—«Senyor, jo 'm moro.»—«Diga la veritat.»—«Senyor, ¿es possible? Jo he dit la veritat; jo me esclato, Senyor, jo so mort, mateume: no 'm fassau patir mes, Senyor, vos ho sabeu, mare de Deu, que m' esclato. ¿Es possible que jo haja de patir tant? Senyor, vos ho sabeu si he dit la veritat.»—Y dits Commissaris han manat afluxar las cordas.—«Ay! que m' esclato, jo 'm moro, per amor de Deu sia tot. Ay Senyor! quants son vostres secrets!»

«Y dits Commissaris lo han manat posar al segon torment de las munyecas, y lo han exortat com en lo primer interrogatori, y dit Carlos de Llar ha dit: «tot es morir, de una manera ó de altra, jo ne estich resolt, y morir ara ó despres, tot es morir, jo ne estich resolt, jo

he fet un acte de contrició antes de venir en la present tortura, ara ja estich resolt, aquí estich, fassau de mí lo que vullau, que no m' importa res.»—Y dits Commissaris han manat tirar las cordas.—«Jo sols salve la ánima, no sem dona res del cos.»—«Tirau las cordas.»—«Diga la veritat.»—«No y puch dir res mes.»—«Diga la veritat.»—«Senyor, ja la he dita.»—«Tirau las cordas.»—«Ja la he dita, Senyor, jo me moro, me revento, Mare de Deu, confessió, Senyor, llevaume la vida; jo he dit la veritat. Ay! que 'm matan, Mare de Deu, que 'm matan, Mare de Deu, que 'm moro sens confessió, ay, desdixat de mí, ay Senyor, que 'm revento. Ay! que 'm voleu fer dir lo que jo no sé, que 'm mateu, ay Senyor que so mort, per amor de Deu fassau venir un confessor. Senyor ¿es possible que 'm fassau morir sens confessió? ¿Es possible que vullau ferme dir lo que no sé? Senyor vos sabeu, si la he dita. Senyor, mes me estimo salvar la ánima que no condemnarme: jo deffenso la veritat, Senyor, molta mercé me feu que m' donau treballs.»

«Y dits Commissaris lo han manat posar en lo tercer torment de las munyecas, y altra vegada lo han exortat com en lo primer interrogatori y dit Carlos de Llar ha dit:—«Jo estich resolt de morir: jo no sé res, dexeume confessar»; y dits Commissaris han manat als ministres de tirar las cordas.—«Senyor, ja he dit la veritat. Tirau las cordas.»—«Diga la veritat.»—«Ay, mare de Deu, mataume, Senyor, ja la he dita. Mare de Deu, jo 'm moro, jo 'm moro.»—«Diga la veritat!»—«Ay mare de Deu!»—«Tirau.»—«Mateume, ay Senyor! donaume paciència en los treballs!»—«Tirau las cordas!»—«Ay! que estich mort, ay, so mort!»—«Tirau Diga la veritat.»—«Ay, que so mort!...»—«Afluxau las cordas.»

Al arribar á aquest punt D. Carlos de Llar cau en basca, y sotmés al parer facultatiu de un metje y un cirurgiá, certifican aquests «qu' es impossible, sens perdre la vida, poder passar avant á altres ni consemblants torments, y encare que no 's tornia en los torments, té grandíssim perill de la vida dins bréu temps.»

Lo Consell decreta: «que no sia aplicat més á la tortura.»

Tan se valia. Vintiquatre horas després de aquesta horripilant escena, expirava 'l noble senyor D. Carlos de Llar, y son cap y 'l dels conspiradors colocats dintre de gabias de ferro eran issats sobre las portas de las vilas ahont la conspiració havia sigut fraguada.

Mentida sembla que un espay de poch més de dos sigles nos separi de un temps en que tan odiosos procediments de justicia eran moneda corrent y 's realisavan sense protesta de ningú.

¡Y encare hi haurá qui suspiri per aquellas épocas de inhumanitat y de barbarie!

P. DEL O.

A UNA NINA.

Voldria jo tindrer la lira de Píndaro,
la ploma ab que Byron escrigué 'l D. Joan,
sè' un sabi, sé' un geni, sé' un colós poeta,
sé' en una paraula, del art un jegant,
per poguer, nineta, cantá' ab bonichs versos
ta gaya hermosura, ton suau encís,
tos ulls, tas pestanyas, ta cara frescona
que recorda als àngels qué hi ha al paradís.
Y dir á la Fama qu' esborri dels llibres
los noms de Cleopatra, de Saffo, Raquel,
Judith, Messalina, la bella Semíramis
y totes las verges que pintá Rafael,
Mignon, Margarita, la Inés de Tenorio
Venus Citterea blanca com la neu
Lucrecia, Artemisa, Florinda la Cava...
y qu' en lloch d' aquestos hi posi 'l nom teu.

!!!ALERTA!!!

Diuen que ha arribat un barco
plé de microbis menuts...
Ho avisem perque així, al menos,
ja viurán més previnguts.

Mes com no tinch lira, ni cosa que ho sembli
(y 'l que 's més sensible no tinch cap dinè)
dispensam, nineta, no digui tals cosas
perque... del contrari fora un mentidè'.

EDUART FARRÉ.

A CAL SASTRE.

A JOSEPH LLAUSÁS.

—Dèu los quart... Passa, noy... y no 't mamis
lo dit: ja t' hi avisat cinquanta vegadas.. Dèu los
quart... Veyám si farém fira.

—Per supuesto que 'n farém. Aquí no entra
ningú que no se 'n vaja content.

—¡Oh! Jo ho deya perque ara ab lo bordegás
m' estava mirant l' aparador, y... no sè, 'm sem-
bla que aixó es una sastreria de molt lucu... Y
com que nosaltres som pobres, perque un servi-
dor treballa al tint de can Soley... Ja 'l deu haver
sentit anomenar... Es aquella gran tintoreria que
hi ha al cap de vall de la Ronda, frenta la bretxa
de la Cera... ¿sab?

—Sí, 'm sembla que sí...

—Vol dir que ab las mans se 'm coneix prou...

Miri, sembla que porti
guants; sinó que tan
aviat los duch blaus,
com verts, com de co-
lor de carabassa... ¡Je,
je, je!...

—Ja tè rahò, ja...
En fi ¿qué voldria vos-
té?

—Res; un traca per
mí y un per aquest
baylet... Es l' heréu...
ja se 'l pot mirar. ¿Ve-
ritat que ningú ho
creuria que no més tè
nou anys? Tots los
hem tingut aixís, de
mena gran... Vaja no
't mamis lo dit... ¿Que
no veus que 'l senyor
es una persona y se te
'n riurá?... D' aixó 'n
tè la culpa sa mare,
que 'l contempla mas-
sa y li deixa passar tot.
Per xó ja ho veig, es
l' únich que 'ns que-
da... y n' hem tingut
cinch... Lo primer se
va morir del garroti-
llo, 'l segon també del
garrotillo, 'l ters tam-
bé del garrotillo y 'l
quart..

—¿També del garro-
tillo?

—Nò, senyor; d' un
fart d' arrop, que son
oncle va baixar del
Vendrell. Era una cria-
tura molt llaminera.
Miri, quan menjava
nata, com hi ha món

feya riure. La llepava, la llepava y quan ja se l'
havía acabada tota... s' empassava la fulla, per
grossa que fos...

—¡Si que, vaja...! Y donchs, ¿cóm los farém
aquestos trajes?

—¿Qué vol dir? ¿que no 'n tè de fets?

—¡Ab, nó senyor! Aixó no es un lassar: aquí
tot se fa á mida...

—Bueno, bueno no vol dir res. Així 'ns caurá
mès conforme á la persona. Veyám ¿que 'ns en-
senyará mostrás de robas?

—Tantas com vulguin... tením un surtit capás
de satisfacer tots los gustos...

—¡Oh! ¿Sab? lo que jo vull es una cosa suferta
y que duri, que duri...

—Veji aquest mostruari. Tríhi lo que més li
agradi... Aixó ¿veu? aixó fa per vosté ..

—Ho trobo una mica massa... no sè com dirho...
llampant... ¿comprén? extremat...

—Aixó ray .. aquí tè una cosa bèn seria: es una
jerga forta com l' acer...

—Donchs... no sè... jo m' ho miro bastant or-
dinari .. Calli... aixó... ¡ángela! Aquesta mostra
es bonica...

—Perfectament: tots dos trajes los deu volguer
iguals...

—¡Ah, sí senyor sí! Ja que no se 'm sembla de
fesomia, vull que tothom conegui qu' es fill meu
per conducto de la roba que porti... ¿No es veritat,
nano?... Sembla que t' hajan tallat la llengua al

sortir al carrer... Y no 's pensi, á casa xerra pit-jor que una calandria...

—A veure, pues, ¿que pendrém las midas?

—¡Ay ay! ¿y las altras robas? ¿que no las trihém?

—¿Quinas altras?

—La de las calsas y la de la hermillá. Aixó no es més que per l' americana.

—¡Ah! ¿que no ho vol tot del mateix corte?

—¡Ca, no senyor! No sè qué 'm fa un vestit tot igual... fa hospici ¿no repara?

—¡Ah! Respecte á aixó, si que... Es qüestió de gustos. Veji, pues, esculleixi... ¿Li agrada aquesta mostra pèl pantalón?

—¡Psè...! No m' acaba d' atxocar... es molt... aixís... flamenco... Més aviat pendrè aquesta... sí sí... aixó es més de recibo...

—¿Y per l' hermillá...? ¿aquesta?

—¡Hombra!... Veyám, déiximela anar á mirar al carrer... Ab la fosca de la botiga, trobo que....

—Es una mostra molt bonica... créguim...

—Sí... pero... aquest piquet blanch... sembla que l' hajan esquixada ab cals... no sè... ¡en fi, que tanta caramada! Posém' hi aquesta...

—Vaja, gracias á Dèu: ja tenim la roba, lo principal.

—¡Oh cá! Lo principal es un' altra cosa..... 'l preu.

—¡Ah! Tocant á preu no renyirém.

—Per supuesto renyir, nó; pero podría ser que no fessim fira. Digui, una paraula y ben dita, que á mí no m' agrada regatejar... ¿Quánt me 'n contarà dels dos *tracas*?

—¿De tots dos? Ja veurá. Quatre... y sis deu... y dos... y 'l nen tres... y un... y... Vaja, preu de parroquiá; tot plegat... divuyt duros...

—¿Divuyt duros? Aném noy: aquest senyor s' está burlant de nosaltres... ¡Divuyt duros!...

—¡Pero home, vingui! ¡Si es un preu tan limitat, que ab prou feynas hi cambio 'ls diners!...

—¡Je, je, je! ¡Divuyt duros! ¿que 's figura que soch en Girona, per gastarme tants diners en roba, tots d' una vegada? Camina, mussol... ¿ja tornas á estar ab lo dit á la boca? Veyám si ab un cop te li enfonzaré, que te 'l faré sortir pèl clatell...! ¡Divuyt duros!...

—¿Quánt ne donaría vosté, pues?

—Dotze..

—¡Fugí!...

—Catorze... ¡Ja m' hi allargat massa!

—¡No pot ser!... Ja veurá ¿posémho á disset duros?

—Ni la sèva ni la mèva; setze, una dobla de quatre. 'M sembla que 'm poso á la rahò.

—Bueno, setze; li faig perque las cosas van com Dèu vol, que d' altre modo... Vingui, que li pendré la mida... Aixequi aquest bras... posis dret... giris... Ara 'ls pantalóns...

—¡Uy!... no 'm fassi pessigollas...

—Ja está vosté... Ara 'l noy... Vina, maco...

—Fássili tot bén ample... 'ls pantalóns dobleguils' hi, que 's puguin allargar, perque aquesta criatura creix més que una mala herba y si 'ls hi feya justos, d' aquí dos ó tres anys ja li serian petits... Amples, amples de cintura... Ja li fará un sacsò sa mare...

—Corrent: ja estará.

—Bueno... ¿que vol paga y senyal?

—No n' hi ha necessitat: sent personas honoradas...

—¡Ah, aixó sí! Vaji á can Soley y preguntí per mí: tothom li dirá que en Mero no ha fet may un mancamént á ningú.

—Ja m' ho penso.

—Currienta, donchs. ¿A quín' hora podém venir á buscarho demá!...

—¡Qué diu! ¿demá?

—Sí senyor... ¿no fan los *tracas* en vintiquatre horas vostés?

—No senyor.

—¡Ah! ¿no es aquí? Donchs m' havían informat malament: jo 'm creya qu' eran vostés. ¿Y perqué no poden ferho?...

—Per... perque encara no tenim la máquina aquí.

—¡Ah! ¿'s fan ab máquina 'ls vestuaris?

—Aquestos de las vintiquatre horas, sí. Ara 'ns enviarán de París una máquina apropósit. Es una cosa que per medi d' unas engravacions pren la mida al parroquiá, talla la prenda, la cus, la planxa... y la porta á casa sèva.

—¿Y tot ho fa la mateixa máquina?

—Tot.

—Donchs vaja; ara no més per *caparitxo* vull esperar que tinguin la máquina aquí, per tenir lo gust de que 'm fassi aquests *tracas* ¿Quan la tindrán?

—No ho sabém. Ja ho avisaré al públich per medi dels diaris

—Bueno, donchs; ja estaré á la mira. 'L día que ho veji... ¡plaf! l' endemá ja 'ns tè aquí. Aném... no cansars' hi... Estigui bo...

—¡Vaji en nom de Dèu!!! (¡Morrall!)

—¿Cóm diu?

—¡Ca! Que.... que 'm sembla que 's mama 'l dit....

—¿L noy?

—No senyor... vosté... vull dir... jo...

—¡Ah, plaga!... ¡qu' está de broma!

A. MARCH.

MODAS.

Si no fossen las modas ¿cóm passarían lo temps las senyoras de sa casa?

Vigilant que la minyona no fes moros, rentant la cara y fent anar á estudi á la quitxalla, espolsant algùn trasto, arreglant la gabia del canari y surjint los mitxons del marit ja estarian llestas.

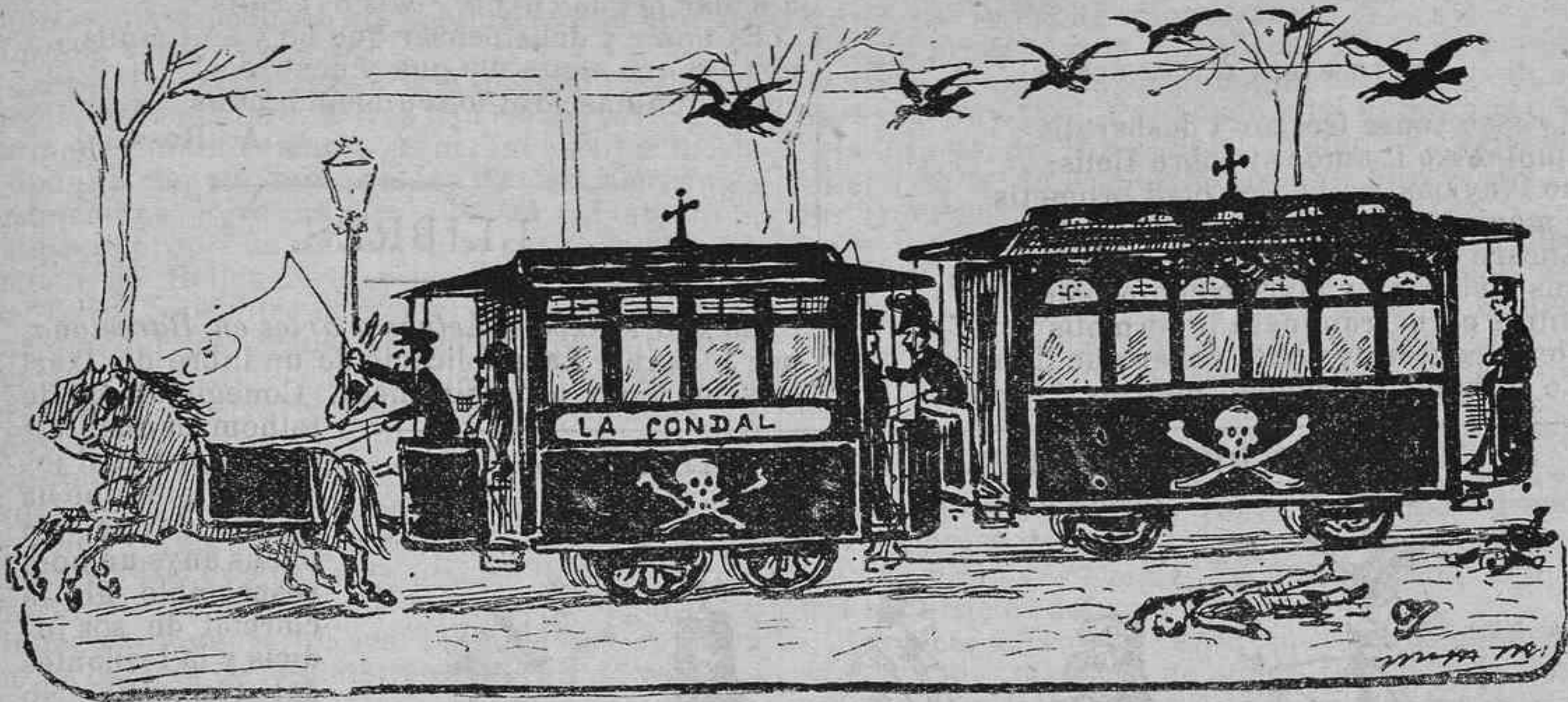
Ellas necessitan un camp més extens pera las sèvas aspiracions... y correrías.

Ellas necessitan de las modas, pera poder barrallarse ab la modista, la pentinadora, la cotillaire, la planxadora, la guantera, la sombrerera, la sabatera, la passamanera, etc, etc. y ho poso tot en femení, tan si hi quadra com no, perque, de femellas se tracta y ellas y 'ls gomosos, los quals fan ranxo apart, podent ser considerats com á neutres, son los únichs que 's preocupan del curs de las modas.

Entre los neutres de la *haute gomme* fa molt cursi no sapiguer que ara es moda saludar aixís ó aixás, fa molt de fora ignorar que la moda d' avuy obliga á usar pe' tot día guan's bruts; y no estiga al corrent de que per seguir la moda ve obligat tots los diumenjes á anar, á tal ó qual Iglesia y á la missa de tal ó qual hora, francament, vis á vis d' ells, es un deixat de la má de D u. Pero ¡qué hi farém, si més feyna hi tindrà 'l Rey Herodes que nosaltres!

Ellas ja son més anárquicas: en política foran socialistas *enragès*; cridarían ¡Viva la *commune*! ¿Cóm s' enten que pugui haverhi qui voti per una moda hereditaria ó absolutista? ¿Qué una

TRANVIAS Y ÓMNIBUS.

Ja que aquests ditxosos cotxes no fan més que matar gent, que 'ls arreglin d'aquest modo y estarán més propiament.

moda déu durar tants anys com un President de la República á Fransa?

¡Y cá! Hasta 'ls ministeris d'aquí duran massa. Y are aném á la práctica.

L' un día veuréu totas las donas ab uns pentinats alts de darrera y aixafats del davant. L' endemá es xato del frontis y estarrufat del cantó de la galería. Dos días després ja no 'ls portan ni alts ni baixos. Luego veyéu que s' omplan tot lo front de xavos. Després, los xavos se tornan filabarquins. Més tart s' hi posan una xarxa. Y acaban anant pèl carrer, ab la quá penjant, qual quá termina precisament en lo precís siti en que deuría haverlos' hi nascut, si fossen tan monas com diu la gent.

Lo mateix passa ab los talóns y punteras y forma del calsat. Ve l' istiu y 's posan talóns alts. Ve l' hivern y sabatas sense talóns, y tan extranyas son las donas que, no ho duptin, día vindrá que portarán talóns sense sabatas.

Fa pochos días que veyam á totas las barceloninas que no n' estavan poch de grassas, segóns d' ahont y sobre tot vistas de popa... Avuy no 's veuen més que darreras esllanguits, lo que no m' estranya gens, perque, ab tanta humitat, es molt fácil que 'l terreno s' esllabissi y ademés ab la qüestió de 'ls petardos los *polissóns* fan falta á Madrid.

Anéu á casa una cotillaire y veuréu que á la senyoreta que desitja comprarse una cotilla, lo primer que li preguntan es si la vol de las que 'ls aplacan, ó de las que 'ls fan rebote, y acaba per pèndrela de las que millor pujan equilibrar lo seu desequilibri físich ab la moda.

Y aixís successivament en tots los adminicúls que serveixen per arreglar una real jamona d' un fideu, ó per convertir á una senyora de formas protuberants y accidentadas en una nineta de can Fradera.

L' altre día 'm mirava en lo teatro 'ls sombreros de las espectadoras que 'n duyan y semblava talment que 's feyan la competencia á veure quína hi portaria més bestias de ploma y més llassos, sense dir faba, ni desconcertarse, pero aixó sí, privant de veure la funció als pobres lássaros que seyan darrera d' ellas.

Avants deya jo que la dona es una serpent! que tè caricias de gat y per demostrarme que pensava bè, vejín vostés quin emblema no 's posan entortolligat al coll ¡Una boa!... Ni que fos fet á dretas. Quan me las miro m' apar que 'm diuen:—Acós-tat guapo, apa, que ab tú faré de boa de debó y ab aquestas unglas ¡veus!... un á un t' arrencaré tots los pèls moixins del bigoti.

Los diaris s' exclaman de la molta mortandá que 's registra en los llibres de la ciutat y no veuen ¡infelissos! que las donas — per seguir la moda— se disputan ab feresa quína podrá ser la que 's presenti en públich fent més ulleras y ab la cara més groga. Créguinme; quan veig aquells semblants tan de pomas agras, no puch menos que pensar ¡Y aixó agrada als homes?... ¡Fastigosos, més que fastigosos!.... Si aixó recorda la diada de Totsants:

«Si buena vida os quité
buena sepultura os di.»

No més falta que posin panteóns á cada cantonada.

A pesar de tot, aixó no fora res sinó atentés contra la pau y 'l benestar de las familias.

Perque, en aquest món, tot tè compensació. Si las modas fan barallar á las donas ab las modistas, pentinadoras, etc., en cambi, las pentinadoras, modistas, etc. per medi dels comptes, que periódicament presentan, fan que 'ls marits se barallin ab las sèvas donas... y *váyase lo uno por lo otro*.

Y ja que he parlat de compensacions, vull donar un consell á las senyoras y senyoretas que aixó llegeixin, y no s' enfadin.

¿Volen sapiguer quín es lo vinagrillo millor, més pur y hasta potser més barato per conservar la frescor de la pell y fer desapareixer las arrugas de la cara?

Pues .. beure, al anar al llit, un ou del día y detrás una copeta de ví del recó.

Per cada día qu' ho fassin los resultarà que se 'ls n' anirá una arruga de la cara passant al... sota-polissón, y aixó es prolat, encare que no posi anuncis sistema Audet Solsona.

TAUMALAPICH-TEMIUQ.

SONET.

EN LA PARET D' UNA CUYNA.

O raspa sense fré, no 't desbaratis
tot pintantne l' amor al pobre Betis;
si no l' aymas pa blanch no li prometis
per menjá un día ó altra fins de gratis.

Encare que burlante d' ell esclatis
grans riallassas y aixís lo comprometis,
mentres certa franquesa li permetis
no te 'l treurás de sobre encar que 'l matis.

Lo carboné es prudent, mes no l' excitis,

ni quan porta 'l cerbò tampoch l' invitis
à ballar per la cuyna ' vals ó l' xotis.

Es home y deus pensar que bo y fent mutis,
es facil que algùn dia que 'l destrotis,
resulti enmascarat lo teu blanch cutis.

A. ROSSELL.

LLIBRES.

EL AÑO PASADO.—*Letras y artes en Barcelona,*
per J. IXART. La publicació de un llibre de Ixart
es sempre un aconceixement. Conegudas son de

tothom las qualitats
que adornan al jo-
ve escriptor que ha
sabut ferse en
pochs anys un nom
respectable ab la
claretat de sos ju-
dicis y la brillantés
del seu estil. No
abundan aquí á Es-
panya, per desgra-
cia, 'ls crítichs, y
molt menos encare
'ls crítichs respec-
tuosos ab las per-
sonas, y desprovis-
tos de passións.
Ixart reuneix á la
finesa de la percep-
ció, una cultura in-
nata, un tacte ex-
quisit y sobre tot—
y es una de sas
qualitats més carac-
terísticas — un es-
perit modern ci-
mentat en convic-
cions fondas y ple-
nas de sinceritat.

Podrém no estar
sempre de acort ab
sos judicis, pero no
hi haurá de segur
qui no li alabi la
manera d' expo-
sarlos.

L' any 1888, com
diu molt bè l' autor
de *El año pasado*,
ha sigut á Barcelo-
na un any que ha
valgut per déu.
Apart dels aconcei-
xements literaris y
artístichs ordina-
ris, l' any s' ha dis-
tingit per un succés
de gran trascenden-
cia en las arts y en
las costums La *Ex-
posició Universal*
se 'n ha endut dos
tersos del any pas-
sat. De manera,
que 'l brillant cro-
nista que hagués
volgut donar com-
te minucións de tots

RECORTS DEL BALL DEL «CÍRCUL ARTÍSTICH.»

(Dibuix de Sebastiá Gay.)

1. Lansquenat, Sr. Ferrer y Soler.—2 Brigadier espanyol (1812), Sr. Soler Rovirosa.—
3. Odalisca, Sra. Masriera.—4. Epoca Directorio, Sra. Robert de Baster.—5. Minerva, senyo-
reta Rafaela Erenas.—6. Esposa de Rubens, Sra. Puig de Fabra.—7. Elegante del siglo XII,
Sra. Seix.—8. Marqués Pescara, Sr. Pompeyo Gener.—9. Egipcia, Srta. Brunet.—10. Otelo,
Sr. Ferrer (Santiago).—11. Odalisca, Srta. Casas.—12. Maestro de Escuela, Sr. Coll Rataflutis.
—13. Granadero, Srta. Aurora Massó.—14. Almirante, Srta. Anita Geli.

y cada un dels fets dignes d' estudiarse, no n' hauria tingut prou ab sis volums com lo que tenim á la vista.

Lo Sr. Ixart consagra á la Exposició més de la meytat del seu llibre. A'tres han ressenyat lo gran certámen analíticament, recorrent tots los locals y donant compte una per una de las principals instalacions. Pero no era aquesta certament la ocupació propia de un pintor de costums y de un crítich de Bellas Arts, y comprenentho així 'l Sr. Ixart, concentra la major part de sas observacions en los grans efectes de conjunt y únicament s' entreté en aquellas manifestacions propies de la seva competencia y adequadas als seus estudis artístichs y literaris.

Admirador del gran esfors realisat per Barcelona, descriu magistralment ab poderosas notas de color y lluminosos tochs ja 'ls fets més culminants, ja las escenas més típicas del Certámen universal: ara la arribada de la reyna regent que vingué á inaugurar-lo: ara 'l bullici que reynava en los carrers de la ciutat; ara una nit de verbena en que 'ls jardins del Parch rebullian de animació; ara, en fi, la típica galeria del treball, empedrada de extranyesas. Lo Sr. Ixart fa gala en tots aquests capítuls de un estil brillant, animat y lluminós.

Pero lo que hi ha que llegirse, sobre tot, son los articles, en que la descripció ó la ressenya va acompanyada de observacions crítichs, com son los que dedica als edificis y pabellóns de la Exposició, y més principalment l' estudi sintétich que fa del concurs de Bellas Arts, en totas sas seccions de Pintura, Escultura y Arqueología; las páginas que consagra als distints Congressos celebrats en l' hemicicle del Palau de Ciencias y las dedicadas á las manifestacions de la oratoria científica y de la oratoria política á que doná lloch la Exposició.

Del Palau de Bellas Arts, ab tot y no ser l' estudi minuciós, un se 'n porta, ab las observacions del expert crítich, un concepte clar y just: tal es la forsa de concentració que domina en aquellas bréus páginas. Las tendencias dels nostres artistes están allí perfectament sintetizadas y definidas. Es impossible dir més, en menos paraulas, y es més impossible encare dirho millor.

Lo mateix passa ab los Congressos. Ni llegint un per un los discursos dels congressistas hi haurá medi de formarse un concepte tan just com lo que conté l' estudi del Sr. Ixart, sobre aquells torneigs oratoris.

Respecte á la oratoria política, que 'l Sr. Ixart la concebeix també á la moderna, es notabilíssim l' estudi que 'n fa, y ell sol bastaria á donarli fama de observador privilegiat y de crítich peritíssim. Lo mateix escepticisme polítich de que fa gala l' inclina á considerar als primers oradors de la tribuna espanyola baix lo sol aspecte artístich y literari. Lliure de las trabas que li imposarian las conviccions y las creencias, pot mirarlos sense enlluhernarse desde la penumbra de la més absoluta neutralitat. ¡Y, privilegi del talent! Los admiradors més fanátichs de Cánovas ó de Castelar, llegiran, sense ofendres, los judicis servers del autor de *El año pasado*, qu' es un dels pochos, que sense *parti pris*, s' ha atrevit á amidar als gegants de la tribuna, passant sas enlluhernadoras creacions pèl cedás de son criteri ecléctich y de son depurat bon gust.

bre dedicada al fet extraordinari que caracteriza l' any que acaba de transcórrer.

En la primera part hi trobém á faltar un estudi de alguns llibres importants que han vist la llum durant l' any 1888. Pertanyen á tal número la novela *Jaume*, de Pin y Soler; *Notas de color*, de Oller; *Idilis*, de Apeles Mestres, y altres que 'l Sr. Ixart deixa en blanch.

Compensan aquesta omissió los estudis bibliográfichs que dedica á los *Cantos modernos*, de Perés, fixant ab molt acert lo verdader concepte de la lírica moderna; y 'ls que li mereixen la collecció de poesias catalanas de Adolfo Blanch, un dels més vigorosos poetas del modern renaixement catalá y lo llibre del Sr. Virella, *La ópera en Barcelona*, que li dona péu pera sentar las bases de un curiós estudi sobre la compenetració de la ópera y 'ls gustos y costums del nostre poble en la que va de sigle. Es aquest últim un dels millors articles del volum.

Respecte á Teatros conté aquest una condensada revista, matisada de atinadíssimas observacions, entre las quals no es la menos oportuna la que reivindica lo carácter nacional del teatro catalá; un petit bosqueig de la Balbina Valverde y un judici crítich molt certer del drama de Echeagaray, *Lo sublime en lo vulgar*, estrenat á Barcelona, judici que s' imposá als crítichs de Madrid, quan aquesta obra sigué representada en lo *Teatro Español*, en la última temporada de Tardor.

Com á treballs didáctichs poden citarse, á més del article dedicat al poeta Cabanyes, los tres primers capítuls del llibre, titulats: *Conferencias* (enero-marzo), *Lecturas públicas*, y *La crítica y el arte*, disertació plena d' excelent doctrina que escrigué 'l Sr. Ixart pera ser llegida en lo *Centre artístich*.

Quedan per fi tres treballs de amenitat que son tres verdaderas joyas. Lo Sr. Ixart en los articles *Circo ecuestre*, *El periodismo*, y sobre tot en *El brindis* se fa heréu y legítim successor del famós Figaro, que no 's desdenyaria de firmarlos; hasta tal punt campeja en ells la abundancia de humor, la frescura de ingeni y aquell tó incisiu, plé de suavitat, propi dels escriptors de talent, que no necessitan lo látigo pera ferse mirar ab respecte.

En suma: lo llibre no desmereix dels tres volums publicats anteriorment y que tan han cridat l' atenció del públich. La verdadera crítica, no la pedantesca sempre tan antipática, sinó la que pren per norma dos cosas bonas, lo bon sentit y 'l bon gust, está dignament representada pèl senyor Ixart, qu' en poch temps ha sabut conquistarse un dels primers llochs, no sols á Barcelona, sinó á Espanya entera. Moltes cosas de *El año pasado* se recordarán, gracias als atinats judicis de tan notable escriptor.

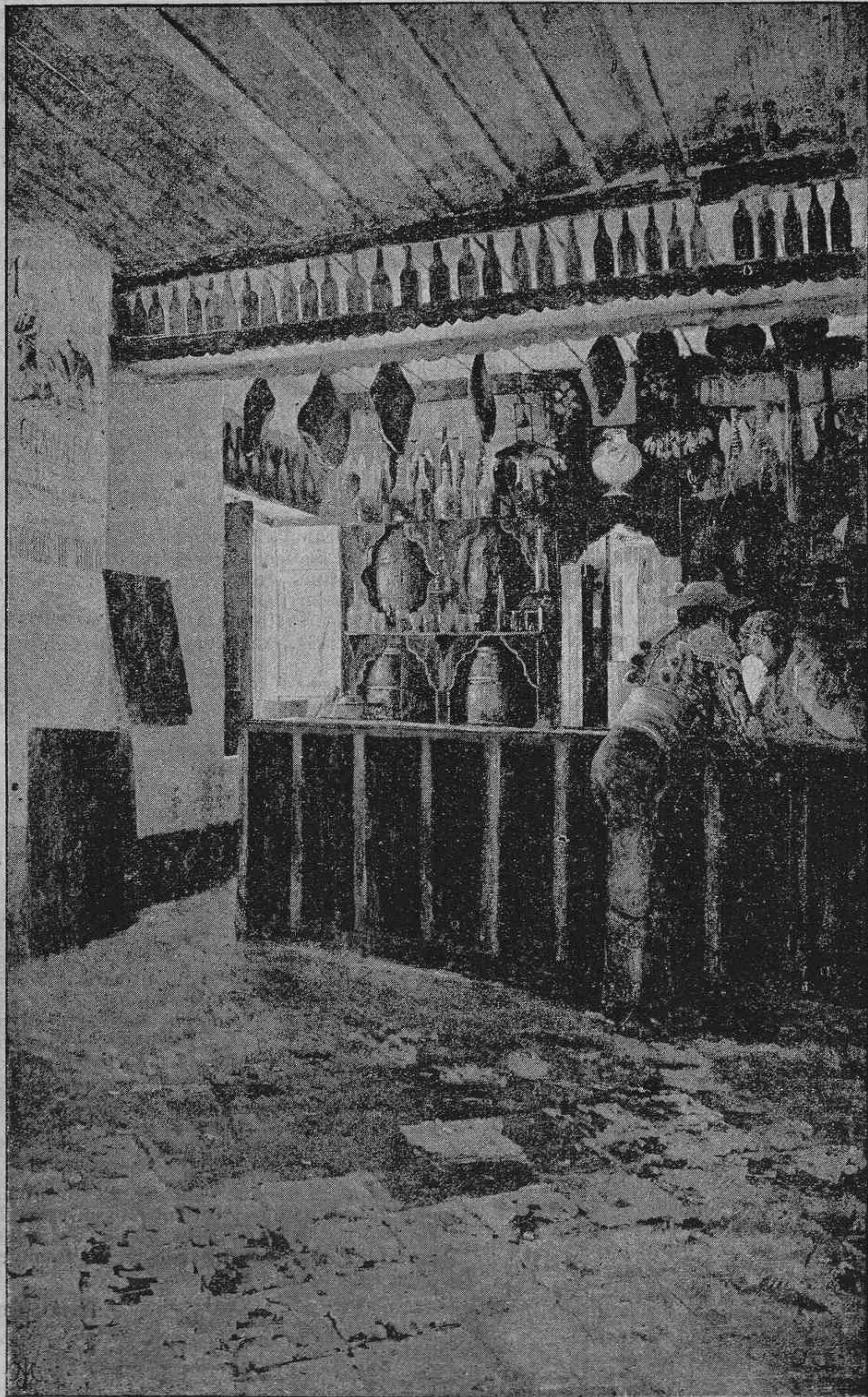
MÚSICA - Lo compositor Sr. Benavent ha tingut l' amabilitat de favorirnos ab un exemplar de sa *Marcha triunfal para piano*, dedicada á la reyna regent. La composició del Sr. Benavent ha sigut editada pèl Sr. Haas.

RATA SABIA.

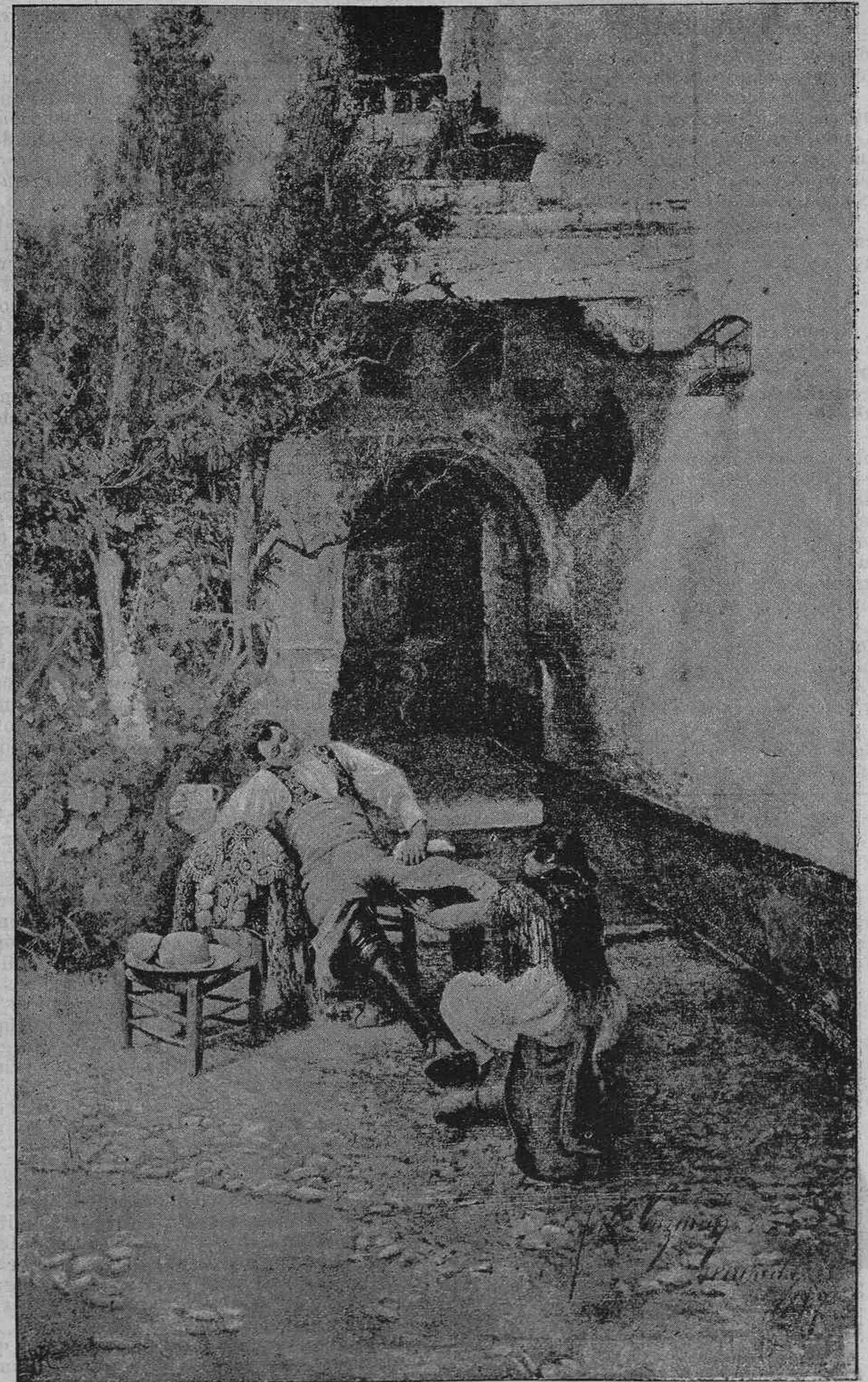
Hem ressenyat breument la última part del lli-

BELLS ARTS.

Quadros del pintor granadí J. de Guzmán.

Antes de la corrida.

Después de la corrida.

PRINCIPAL.

La Eldonora Duse no vè. La famosa actrís italiana, víctima de penosa dolencia, s'ha vis' privada de cumplir lo compromís que havia contret ab la empresa del *Principal*. Molt sentim que no vinga y més que molt per ser una malaltia la causa que li priva d' empendre 'l viatge.

Per diumenje passat s' havia anunciat lo debut de una companyia de ópera italiana; pero las funcions se van sorprendre, ignoro per quina causa.

Veurem si l' empresa conjumina algun espectacle, que 'ns ajudi á passar lo que resta de temporada.

LICEO.

Lo Sr. Riutort se defensa com un brau, los días d' entre semana posant las obras més notables del seu abundant repertori, y 'ls diumenjes ab la *Redoma encantada*, qu' es, per lo vist, una *redoma inagotable*.

Dissapte 's doná 'l segon concert, y ab satisfacció vejerem que las observacions de la prempsa havian sigut atesas pels filarmónichs. Si 'l teatro no estava plé no se 'n faltava gayre, presentant un animat aspecte. Y proba de que ningú s' aburrí, de que tothom disfrutá, es que totes las pessas del programa foren estrepitosament aplaudides, de tal manera que la major part tingueren de repetir-se.

Prescindint de las que havian format part del primer concert, se tocá per primera vegada la obertura de l' ópera *Die Sieben Rauben*, de Rheinberger, y á fé que si 'l títul y 'l nom del autor son extranys y rebechs de pronunciar, no succeheix lo mateix ab la música admirablement instrumentada. Sigué admirada després la dansa de las sa-

QUARESMA.

—Y donchs, Pepet, ¿cóm ho fan en 'quest temps per divertir-se?
—Ara aném per las iglesias ..
veurá, la qüestió es reunir-se.

cerdotissas de *Sanson y Dalila*, de Saint-Saëns, qu' es, com tothom sab, un dels millors autors de la escola moderna.

¿Y qué dirém del *andante cantabile* y 'l *presto* del quarteto en *re*, obra 64 de Haydn, sino qu' es l' última paraula de la distinció y de la elegancia?... ¡Vaja, que alló no es un quarteto en *re*, sino un quarteto en *tot!* ¡Vaya un espatutxí no sería 'l tal Haydn! ..

Finalment amenisaren lo programa, qu' era escullidíssim, la serenata pera instruments de corda, de Guvoy, un delicat minuet del *Bourgeois gentilhomme*, que ab tot y contar prop de dos sigles sembla sortir ara mateix de la inspiració de Lully, tan fresch es y tan pur, y la *Fileuse*, de Mendelsohn, qu' es una joia incomparable.

Los professors del Liceo poden estar satisfets de sí mateixos y 'l mestre Goula, que ab tan acert los dirigeix, pot contar l' éxit dels concerts de Quaresma com un dels millors llores de sa brillant carrera. ¡Fer agradable la música de concert y ferla agradable al nostre públich... aixó sols es un gran triunfo!

ROMEA.

Están molt adelantats los ensaigs del poema dramátich *Judas* y 's diu si sobre 'l 21 del corrent veurá la llum de las *candilejas*.

ESPANYOL.

La pessa *Los secuestradores* es un *pot-pourri* d' efectes escénichs, vistos mil vegadas en lo Teatro. Una familia que emprén un viatge, un arcalde aragonés mol *bruto* que la deté y la tanca á la presó, creyentla composta de seqüestradors, alguns tiros, una jota, moltes corredissas... y total, res.

Apesar de tot sobressurt la figura del Sr. Bolumar, fent un mestre d' estudi famélich, ab una propietat, que revela sas excelents condicions de actor cómich variadíssim. Fins ara no li hem vist fer dos tipos iguals, ni semblants. Com tots los bons actors, los recursos de que disposa son inagotables.

TIVOLI.

L' Africana y Dinorah; Dinorah y L' Africana.

¡Qué ha de fer l' empresa si 'l públich no 's cansa de anarlas á veure!

Aixís y tot s' ha donat una representació de la *Lucia*, á la qual ha prestat lluhiment la senyora Fons. ¡Y pensar que ab aquesta mateixa ópera, que tan bè canta, debutá en lo Liceo y obtingué no més que un éxit mitjanet, á duras penas passable!... Veritat es que aquell día estava molt emocionada. No era, nó, la mateixa Lucia, tot sent la mateixa cantant. Aprenguin los que gosan destarotant als pobres artistas, quan per primera vegada apareixen davant de un públich desconegut. ¡Quant més no valdria mostrar ab ells certa benevolencia, que 'ls ajudés á afrontar las emociones propias de tot estreno!

NOVEDATS.

Del nostre estimat colaborador Sebastiá Gomila es lo drama castellá en tres actes titulat: *Los santones de levita*, estrenat l' últim dilluns.

Lo Sr. Gomila 'ns presenta ab aquesta obra son primer ensaig escénich, y per aixó y per ser colaborador nostre li dirém tota la veritat, res més que la veritat.

Sabém que l' autor va escriure l' obra en qüestió, molt antes de que fos estrenat lo drama d' Echegaray *Los dos fanatismos*, y lo consigném

¡POBRE LLATZE!

Aquí 'l tenen sol y trist,
sense vehins ni vehinas,
ni altre alivio ni consol
que aquestas pobras botinas.

aixís perque 'ns consta, per si algú s' empenyava en buscar certa analogia en l' assumpto fundamental de las dos produccions. Pero no estriba en aixó 'l quid de la dificultat, ja que l' analogia, si existeix es molt remota.

Mès aviat trobará 'l Sr. Gomila, y en aixó no hi haurá caygut sens dupte, qu' existeix certa semblansa de temperament entre 'l seu *Daniel* y 'l *Marcial* de *La pasionaria*. Es lo mateix home, brusco, impetuós, enérgich, apassionat y plé de abnegació y de noblesa, capás de adelantarse á tots los sacrificis y de demostrar á cada punt que no tè pèls á la llengua.

Lo drama de Gomila ofereix contrastos vius y altament escénichs. Lo pillet hipócrita que blasona ideas religiosas davant per davant de un home de dor obert sempre donará materia digna de la escena. ¡Llástima que l' acció aparegui algun tant incoherent y confosa!

Los finals dels actes primer y segon son d' efecte; en cambi 'l desenllás es merament epissódich y no resolt lo conflicte.

En tota l' obra hi bull lo calor y la vida, revelant en son autor un temperament dramátich. Hi ha alguns pensaments plens de forsa y de relléu, especialment cap al final del acte segon que demostren las excelents condicions eel Sr. Gomila.

Com un ensaig lo drama fa concebir magnificas esperansas, que s veurán realizadas lo dia que 'l Sr. Gomila s' apliqui á planejar los assumptos que concebeixi.

L' execució regular y l' autor sigué cridat al final de tots los actes.

Lo quadro trágich *L' últim numanti* del senyor Suñer y Bas, es també una tentativa primarenca. Se concreta á un monólech escrit segons l' istil de las tragedias de Balaguer, rematat ab una lluyta desigual y un suicidi. Lo género resulta sempre més aviat lírich que dramátich, y exigeix una gran sobrietat y un gran vigor, á més de una execució irreprotxable.

* Lo Sr. Suñer escoltá aplausos al final de la representació y hagué de presentarse á la escena á instancias del públich.

Dimars que vè, día de Sant Joseph, tindrà lloch definitivament lo benefici del primer actor y director Sr. Tutau.

Un dels principals atractius de la funció, será l' estreno de un juguet cómic en un acte origi-

nal de C. Gumá, que tè per títul *Una casa de dispesas*.

Ja 'ns hi veurém.

CATALUNYA.

Una altra proba de la superioritat de las obras ab argument sobre las revistas insulsas: *Un crimen misterioso*. En aquesta obreta no hi ha pantorrillas, ni tangos, ni coplas, ni capdels ingredients picants que constitueixen la salsa de altra composicions al us del día, y no

obstant ha tingut un dels éxits més franchs y més justos de la temporada.

L' argument está plé de novetat y l' acció palpita de moviment. De una hora lluny se descubreix son origen francés; pero está bèn adaptada y posseheix lo mèrit de tenir concentrats en un sol acte, 'ls tres de que 's compón en l' original.

Váginla á veure y passarán una horeta deliciosa.

En l' execució sobressurt de un modo especial lo Sr. Colomer. Lo conjunt patentisa que l' obra ha sigut ensajada ab molta inteligencia.

CALVO Y VICO.

Dissapte va comensar la companyia de opereta francesa y dissapte mateix va acabar los turróns.

Lo teatro estava plé, y quan tothom esperava aquella *moutarde* francesa tan picant, haguem de contentarnos ab un platet de *macarroni* á la italiana. *Le maitre de chapelle* no es més que un pretext per capdellar música antiquada. Lo cartell anunciava que debutarian dos homes y dos *madames*; pero de *madame* no se 'n veje més que una. Lo públich prengué la cosa ab paciencia, creyent que 's tractava de un senzill *lever de rideau*.

Segona pessa: *Les jurons de Cadille*: un diálech interminable. Lo públich comensá á tussir y caygué 'l teló avants d' hora.

Tercera y última: *La rose de Saint Fleur*: s' esperavan nous debuts y sortiren los mateixos artistes que havian cantat *Le maitre de Chapelle*.

¿Es que la companyia contava sols ab tres ó quatre personas?

Lo públich va veure la cosa y s' ho va pendre á broma. Mès val aixís.

N. N. N.

NOCTURN.

Fosca es la nit, de la una
dos quarts, fa poch han tocat;
pèl carrer va un embossat
qu' es lo compte de la Pruna.

De prompte son pas deté
y enfadat diu:—¡Viva Cristo!
butxaqueja, encen un misto
y mira á terra ab dalé.

Busca per tots los cantóns
y regira ab gran neguit,

sortint del fons de son pit
mil renechs y exclamacions

.....
.....
¿Qué tè 'l pobre caballer?
¿Qué 's lo que ab tan anhel busca?
..... de repent llenca una brusca
exclamació, de plaher;
y ab afany, tot comogut
sense veurehi de cap ull,
d'alegría ansiós, recull.....
cinch céntims que li han caygut.

XEIXA.

Ab rahó pregunta *La Publicidad*:

¿Qué fa 'l *Diari de Barcelona* respecte á la venta del antich teatro de Santa Creu? ¿Cóm ell que al ocuparse del *Hôtel Internacional*, parlá de *negocis que deshonran*, no diu una paraula en favor del patrimoni dels pobres y de la conservació de un edifici que simbolisa ell sol las tradicions escénicas de la Ciutat?

¿Ignora que 'l Bisbe de Barcelona es contrari á la enagenació de la finca? ¿Cóm se comprén qu' ell, tan respectuós ab lo prelat, en aquesta ocasió s' abstinga de dedicarli 'ls elogis á que 's fa acreedor ab las éva conducta prudent y previsorá?

¿Quín misteri hi ha en tot aixó?

Perque á mí que no m' ho digan: aquí hi ha misteri.

¿No es altament misteriós que ficantli tothom los dits á la boca, 'l *Diari de Barcelona* no mos-segui.

À LA IGLESIA.

Quatre ó cinch minuts resant,
mitj' hora á la sagristia,
set ó vuyt horas dormint
¡y aixís passa tot lo día!

L' altre día un periódich local duya 'l següent telégrama de París.

«Han suspendido sus pagos once casas de banca á consecuencia de la determinación de *monsieur Krac*.»

¡Mr. Krac!.. Es la primera vegada que un *krac* financier se fá dir si senyor.

Aixís com, durant lo período exposicionista no passava día sense banquet, lunch, buffet, refresch ó pisolabis, no transcorre avuy sessió del Ajuntament, sense qu' entre 'ls comptes somesos á l' aprobació dels regidors se 'n hi deslissi algún del restaurant Martín.

De aquesta manera, pagats en detall y mitj d' amagatotis, los contribuyents no notan l' enormitat d' articles alimenticis que van consumirse ab l' excusa de l' exposició.

¿Qué s' ha fet ¡oh regidors! lo valor de las vstras tragaderas?

Per cinquanta mil pessetas l' Ajuntament ha adquirit los trastos que figuravan en las instalaciones del Estat en la nau central del Palau de la industria.

Aixís, aixís. Las cosas notables que 's quedin á casa.

Y després que si aquells armaris no servissen de res, sempre als Encants ne trauríam un centenarot de duros.

Dos mestres de casa passejant per la Rúa s' aturan embadocats davant de una gran balconada del primer pis de una casa restaurada de fresch, hont s' hi veyá 'l floret de las senyoretas de Barcelona.

Un dels mestres de casa, digué fent l' ullet:

—¡Encare dirán que á Barcelona no construhim bèl Guayta aquest balcó tan llarch. Tè més de trenta esquerdas y encare s' aguanta ferm.

Com de costum, hem entregat á la Comissió executiva de la medalla conmemorativa del premi á Frederich Soler, l' import de las següents suscripcions:

Josep M.ª Bernis 1 peseta, José Tusell 1, F. Bordas Rovirosa 5, J. Quer 0'50, José Mata y Casas 5, Anton Pubill Suriguer 1, Fernando del Alisal 10, Juan Bellaguarda 1, Colegio de profesores de Catalunya 5, Aniceto Gallart 1, Josefa Travell 1, Francesch Baxerías 1, J. V. A. 0'50, Ramón Burgas 1, S. Raurich 0'50, A. Puig 0'25, L. Mata 10, Rosendo Nobas 5, Laureano Abat, 2'50, José Amigó 0'25, Ramón Riera 0'25, Círculo de la Juventud Mercantil 10, Jaime Ayné 1.

Continua oberta la suscripció en la llibrería de López, Rambla del Mitj, 20.

La festa tindrà lloch definitivament, segons noticias, lo diumenje 24 del corrent, á la que hi serán invitats tots los suscriptors, obtenint ademés los suscrits per més de 10 pessetas una medalla de bronze, y de metall blanch, los de 5 pessetas.

Per fi s' han pres disposicions enérgicas perque no 's fumi en los teatros.

A tal efecte hi ha hagut multas y hasta detencions de fumadors, que van ser conduhits al govern civil.

Per cert que un d' ells, al anar detingut, un cop se vejé al carrer se tragué la petaca dihent als polissóns:

MALAS MODAS.

Senyoras, ab aquest vel,
sápigan qu' están molt mal:
per du aixó, tan se valdria
que 's possessin un bossal.

—Vaja ¿que no n' hi volen cargolar un?

Lo més bonich—si 's porta l' ordre del governador á la punta de l' espasa—será lo que succehirá en lo Liceo, al representarse la *Cármén*, quan en l' acte primer surten las cigarrereras ab lo cigarret á la boca.

La policia no tindrà més remey que asaltar l' escenari y posar pres á tot lo coro de senyoras.

L' Ajuntament ha acordat comprar per 31,000 duros l' orga eléctrica que figura en lo Saló de concerts del Palau de Bellas Arts.

Y encare dirán que 'l nostre ajuntament no es rumbós.

Pero ara pot succehir que al Sr. Amézua, constructor de l' orga eléctrica, li costi una mica de cobrar los 31 mil duros de la venta.

No es ell sol lo qui 's troba en lo cas de tenir que bregar ab la morositat ja proverbial del Ajuntament de Barcelona.

Y será bonich quan lo Sr. Amézua vaja á fer qua á la porta de la caixa.

—¿Qué, vol vosté? ¿A qui demana?—li dirá 'l porter.

—Ja veurá: venia á cobrar l' orga.

—¿L' orga?... Ja se 'n pot anar en nom de Deu. Avuy l' Ajuntament no está per orgas.

Lo *Diari* troba que l' orga del Sr. Amézua es inservible, no per l' orga mateixa qu' es exce-

lent, sino per las péssimas condicions acústicas del local en qu' está instalada.

Ja veurán com ab la qüestió de l' orga del senyor Amézua 'ns succehirá lo mateix que ab l' orga de Vacarissas.

A Vacarissas van vendres l' orga per comprar las manxas.

Aqui ara que tenim orga no tenim saló de concerts á propòsit perque l' orga serveixi.

En una de las últimas sessions municipals s' aprobá un compte de 1,500 pessetas invertidas en lo pergami de felicitació al arcalde.

Jo 'm creya que aquest obsequi l' haurían costejat los regidors de la seva butxaca; pero per lo mateix que aixís hauria de haver sigut, no ha sigut aixís.

Los nostres regidors fan sempre lo que deuen. Entenguis bè: lo que *deuen*.. lo que no pagan.

¿Y qué 'ls sembla un pergami de 1,500 pessetas?

¿No hauria valgut m' s arrancarli á la pubilla 1,500 pessetas de pell viva?

Alguns regidors se disposan á emprendre un viatge á París y á Londres.

Quan sigan á París no s' olvidin de saludar al entarugador Sr. Descole.

Y un cop á Londres recórdinsen de donar expressions als *inglesos*.

Cada regidor ha rebut un carnet.
Cada carnet tè un número de fulls.

Y cada full serveix per fer un passeig en cotxe á costa del Ajuntament.

Aixó sí, 'ls passeigs en carruatje no podran ferse sinó per assumptos del servey.

¿Y qui s' encarregará de comprobarho?

Ja 'm sembla que sento al Sr. Sol y Ortega:

—¿Preguntan quién se encarregará de comprobarlo? ¡La conciencia de cada *regidor*!

Més de un regidor, cenyintse estrictament á las condicions mediant las quals se 'ls ha concedit la ganga de la locomoció rodada, dirá al arribar á casa seva:

—Desde demá, vull que la criada vaja á la Boquería en cotxe

La senyora horripilada:

—¡La criada en cotxe!... ¿Pero que dirán á Ca la Ciutat, si arriba á saberse?

—No dirán res. Los cotxes han d' emplearse en assumptos *del servey*.

La casa dels Srs. Pinillos, Saenz y C.^a de Cádiz, que fa la carrera de Cuba, partint las expedicions del port de Barcelona, ha aumentat la seva esquadra ab un nou barco de grans condicions. Lo representant de la casa, D. Rómulo Bosch y Alsina, tingué l' amabilitat de invitarnos, al igual que 'ls demés representants de la premsa de Barcelona, y 'ns poguerem convencer de que pocas embarcaciones reuneixen avuy las condicions del *Conde Wifredo*, construït segons las exigencias dels últims adelantos.

Un barco d' acer, ab sos compartiments estanchs de una gran seguretat, ab una máquina de triple expansió que li permet desenvolupar 3,400 cala ls de forsa imprimintli una marxa de 14 milles ordinarias que pot allargarse fins á 15 y $\frac{1}{2}$ per hora; un barco segur y cómodo com cap més n' hi haja, 's fa digne de tots los elogis.

Pero hi ha més encare.

Los Srs. Pinillos, Saenz y C.^a se dedidan al negoci de la navegació, ab sos propis recursos, sense contar ab cap auxili oficial, en competencia ab otras empresas privilegiadas, que obtenen fortas subvencions del govern, per cada viatge qu' executan.

¿Cóm es possible que 'ls uns necessitin tan costosos auxilis y 'ls altres se desarrollin ab las sevas propias forsas?

Si la carrera de Cuba ha de ser subvencionada ¿per qué no s' otorga la mateixa subvenció á tots los barcos de grans condicions que 's dedican á ferla? ¿Per qué als uns tant y als altres res?

Y si poden passarse sense tals subvencions, ¿per qué aquestas subsisteixen en favor de una sola empresa?

Tot aixó se 'm acudia 'l diumenje recurrent las magnificas dependencias del *Conde Wifredo*, y 'm semblava que 'l mascarón de proa que representa al primer comte de Barcelona s' estava queixant de que á últims del sigle XIX, en una societat que tan blasona de igualitaria, subsisteixin encare tan odiosos privilegis.

Se projecta la próxima instalció de alguns fanals curiosos.

N' hi haurá que tindran rellotje... y com es consegüent «*darán la hora.*»

N' hi haurá d' altres que á més de fanals, servirán de fonts públicas.

¿No sería convenient establirne alguns, que quan se 'ls demanés ab bons modos, servissen bifechs ab patatas?

Aquests, interinament y com á fanals de proba, podrian instalarse en lo Saló de Cent.

A Perpinyá s' ha inaugurat una associació catalanista ab lo titol de *La Rata Penera*.

A Valencia 's titula *Rat Penat*; á Barcelona *Rata pinyada*; á Lleyda *Morissech*... Faltava saber com se anomena al Rosselló y ara resulta que porta 'l nom de *Rata Penera*.

Noms per tots los gustos y rimas per tots los poetas.

Als Estats Units tenen ideas de primera.

Lo govern del Estat de Maryland ha creat un impost sobre las sogras. Lo matrimoni que visca ab la sogra del marit, pagarà 600 duros l' any; 'l que visqui ab la sogra de la muller, 900 duros y finalment aquell matrimoni que visqui ab las duas sogras, 3,000 duros.

Codillo y moquillo.

La majoria dels kioscos dels jardins de la Exposició que van ser regalats al Ajuntament están esquarterats y á punt de caure.

De manera que lo qu' en realitat van regalarli al Ajuntament sigué 'l cuydado y 'ls gastos de tirarlos á terra.

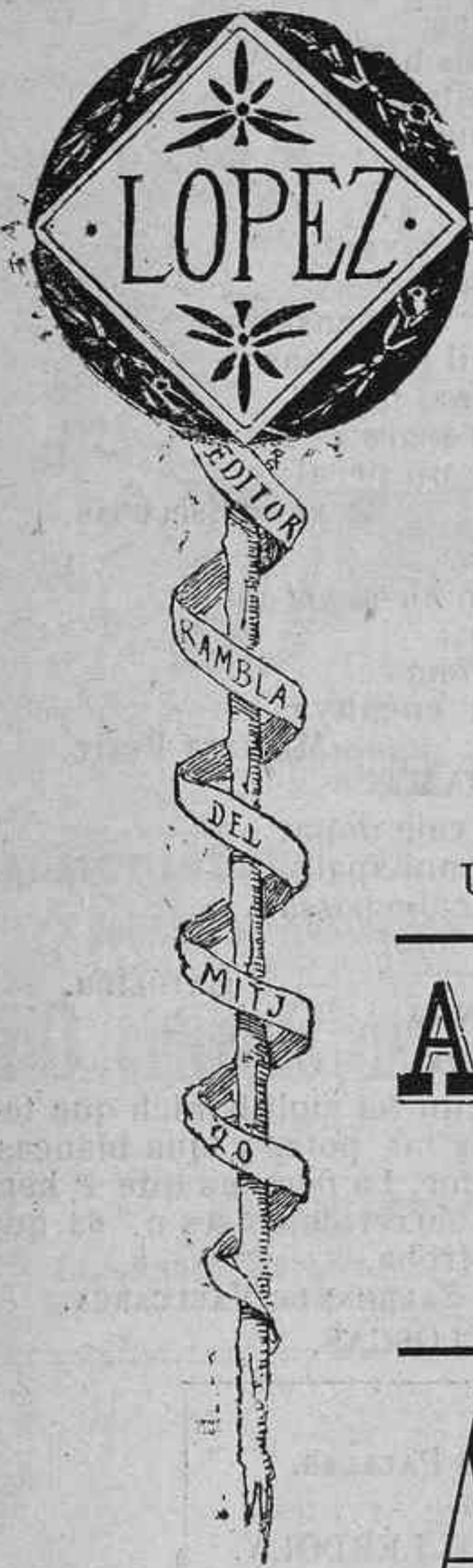
No 'us fiéu del adagi que diu: —«A caball regalat no li miris lo dentat.»

(Continua á la página 176.)

UN LLIBRE DE PES.

Si á las beatas 'ls dessia un devocionari així, no anirían tan á missa... ó se 'l farien dú allí.

ANUNCIS

ÚLTIMAS
NOVEDADES.

EL AÑO PASADO

LETRAS Y ARTES EN BARCELONA

POR

DON JOSÉ YXART

Un tomo en 8.º de 388 páginas, Ptas. 3.

Anuario del comercio, de la industria, de la magistratura
y de la administracion ó directorio de las
400,000 señas

DE

ESPAÑA, ULTRAMAR, ESTADOS HISPANO-AMERICANOS y PORTUGAL

Pesetas 20.

AMAURY

por A. DUMAS (padre)

Traducción de

D. JOSÉ COROLEU

Un tomo, Ptas. 1.

LUCHAS DE LA VIDA

L' HERÉU NOVADELL

ESTUDI DE FAMILIA CATALANA

PER

CARLOS BOSCH DE LA TRINCHERÍA

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

LA ESPAÑA MODERNA

Tomo 2.º—Ptas. 3.

PIERRE SALES

¡INCENDIARIO!

Un tomo en 8.º, Ptas. 2'50.

NO MATAR

TOMO V DE EL DECÁLOGO

NOVELA ESPAÑOLA

POR

MARTINEZ BARRIONUEVO

Ptas. 1'50.

PEDRO J. SOLAS

LA SOBRINA DEL PÁRROCO

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, e bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

LA GRAN EXPOSICIÓN per Molas y Casas
 DIBUJOS DE R. MIRÓ
 CUADERN 9
 Preu 2 raleis.

Perque á lo millor, lo caball per regalat que siga, pot donarvos una dentellada.

Alegremnos. Lo govern francès ha concedit autorisació perque á París pogan donarse corridas de toros, durant lo periodo de la Exposició Universal.

Aixó sí: 'ls toros serán embolats, y 'ls picadors y 'ls caballs portarán armaduras que 'ls protegeixin contra las embestidas dels *taureaux*, y á més, aquests no serán morts, ni banderillejats. ¿No valdria més fer corridas de caragols?

Una escena infantil.

La mamá sorprén á en Pepito ab las mans dintre de una caixa de bobóns.

—¡Burrango!...—li diu. Y en Pepito, veyentse sorprés, exclama:

—No n' hi menjat pas.

La mamá, per fer la proba li diu:

—Cuydado... Mira que aquests dolsos están envenenats.

Al sentir aixó en Pepito romp á plorar amargament.

La mamá:

—¡Veus com n' has menjat!

En Pepito, somicant:

—¡No...o...o... méees... lo...os hi... lle...e... pat!...

1. TRES XARADAS.—*Bo-na-ven-tu-ra Ca-sa-no-vas Ver-do-la-gas.*
2. TRENCA-CLOSCAS.—*La Campana milagrosa.*
3. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Almoster.*
4. CONVERSA.—*Arrós.*
5. GEROGLÍFICH.—*Per puntas un fusté.*

XARADAS.

I.

Del Liceo al ball de máscaras un dissapte vaig anar y lo que á mi va passarme també á molts está passant.

Al entrar en la gran sala ab xistera, guants y frach una máscara elegante ben vestida de *total* cap á mí va dirigirse y ab molta tranquilitat sa *primera* va allargarme y jo li vaig doná 'l bras.

Anavam donantne voltas esperant comensá 'l ball y *tersa* gran trapassera m' anava cantant vritats de certas cosetas mèvas que jo 'm guardava temps há.

Hu-terça nit se 'm prepara,

entre mí vareig pensar; després de poch balls ballarne m' obligá á aná al restaurant, ella va quedarse plena y jo vaig quedá... escurat.

La careta jo volia que 's tragués al mèu davant, pero ella 'm contestava:

—Ay, *hu-dos*, ¿qué t' has pensat?—

Per fi, al cap de mil promesas se la va treure y... ¡mal llamp! me trobo ab la mèva sogra qu' es més lletja que un pecat.

PEPET D' ESPLUGAS.

II.

Ab en *Tot* qu' es un *hu-quart* se va casar D.ª Clara: més si ella 'l *tersa-prima* com un *segon-quart* l' enganya.

MAGINET PETIT.

ANAGRAMA.

Tres *total* jo vaig donar á un Xanxas municipal; més vejé á un cabo passar y se las ficá al *total*.

CATÓLICH.

MUDANSA.

PERDUA.

Se va perdre fa poch días un *tot* molt bonich que tenia 'l *tot tot*, lo cap negre y las potas y qua blancas, fugint de *tot* del llas escorredor. La persona que l' hagi trobat se servirá portarlo al carrer dels Ases n.º 63 que se li donarán *tot* pessetas de troba.

SALDONI DE VALLCARCA.

TRENCA-CLOSCAS.

MODEST VICENS PAELLAS.

CLÉRDOLA.

Formar ab aquestas lletras lo nom de una comedia de mágica.

V. MATA LA C.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7.—Un barco.
- 6 7 4 7 1 2.—Molts homes ne gastan.
- 1 7 3 4 2.—Per cuinar.
- 3 2 1 7.—En las montanyas
- 1 2 3.—Part del cos.
- 2 3.—Un mineral
- 7.—Vocal.
- 3 5.—Musical.
- 6 3 2.—Efecte atmosféric.
- 4 7 6 7.—Prenda de vestir.
- 1 7 3 3 2.—Un vehícul.
- 1 7 3 5 6 7.—Per carnava! se 'n veuen molts.
- 4 7 3 3 7 1 7.—Los guarda-agullas ne tenen.

CHORICERO.

COMBINACIÓ.

Buscar lo nom de un poble de Catalunya, que anantli eliminant una lletra del darrera donga 'ls següents resultats: 1.er un ofici; 2.ª, n' hi ha en las trocas; 3.er tothom ne té; 4.re un quadrúpede y 5.re consonant.

SUTERO, FUROR Y C.^a

GEROGLÍFICH.

×
—
TO
II
LOLO
I
III

J. TRIADÓ Y S.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.